

OK 2013 – tilbageblik og perspektivering

Alle overenskomstfornyelser er særlige, men overenskomstfornyelsen på det offentlige arbejdsmarked i 2013 vil alligevel gå over i historien som en af de mest udsædvanlige. FAOS har i løbet af efteråret 2013 analyseret forløbet

ANALYSE

Mikkel Mailand

FAOS information nr. 1 2014

OVEN PÅ DE TURBULENTE FORHANDLINGER ved OK 2013 har Mikkel Mailand fra FAOS gennemført to perspektiverende analyser – en for Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) og en for BUPL.

Analysen for GL

Forskningsnotatet *Når man går foran – Gymnasieskolernes Lærerforenings deltagelse i OK13* er en procesnær evaluering af GL's forhandlinger. På baggrund af markante arbejdsgiverkrav på undervisningsområderne var det inden for det statslige forhandlingsområde især her de store slag kom til at stå. Forskningsnotatet beskriver, at selvom OK 2013 på det gymnasiale område endte i en aftale og ikke i konflikt – som det var tilfældet på folkeskoleområdet – var det alligevel et både processuelt og resultatmæssigt usædvanligt og kontroversielt forhandlingsforløb, Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) var igennem med Finansministeriet. Først i egne forhandlinger og derefter som en del af hovedorganisationen Akademikernes (AC's) forhandlinger. Resultatet blev en aftale, der kort fortalt indebar, at GL mistede aldersreduktionen (nedsat arbejdstid for dem over 60 år) og aftaleretten om arbejdstid, således at anvendelsen af arbejdstiden fremover bliver afgjort af ledelsen på den enkelte uddannelsesinstitution, der dog stadig kan vælge at indgå aftaler eller på anden måde inddrage tillidsrepræsentanten. Til gengæld fik GL nye og højere løntillæg og et værn mod vilkårlig tilrettelæggelse af arbejdstiden. Dette resultat var ikke ulig det, som andre

lønmodtagerorganisationer på undervisningsområdet senere under OK 2013 blev påtvunget via lovindgreb.

Ved urafstemningen om overenskomstresultatet stemte et stort flertal af GL's medlemmer nej, men de måtte alligevel acceptere resultatet, da GL's afstemning kun er en del af afstemningen på de øvrige AC-områder, hvor udfaldet blev et klart ja. Der har i GL efterfølgende været intense diskussioner af – og uenighed om – forhandlingsprocessen og forhandlingsresultatet. Forskningsnotatet præsenterer og vurderer baggrunden for forhandlingerne, GL's krav og forhandlingstemaer (herunder relationen til AC), GL's egne forhandlinger og de efterfølgende forhandlinger som en del af AC-fællesskabet samt forhandlingernes efterspil.

Analysen for BUPL

Analysen foretaget for BUPL findes i forskningsnotatet *Arbejdsgivernes politik og adfærd, lønmodtagernes alliancer og organisationsformer – En perspektivering af OK13 gennemført for BUPL*. Notatet forsøger at besvare to spørgsmål.

Det første spørgsmål drejer sig om, hvad forventningerne er til de offentlige arbejdsgivere under OK 2015. Der er ikke meget, der på nuværende tidspunkt kan siges, når det kommer til forventninger til arbejdsgivernes generelle mål og proces – ud over det nærmest selvindlysende, at arbejdsgiverne fortsat vil forsøge at effektivisere. Men overenskomsterne har fået en mere central rolle i indfrielsen af effektiviseringsmålene end tidligere, og dette kan i sig selv være et incitament til, at arbejdsgiverne står mere fast på overenskomstkraV. Det vil desuden igen være arbejdsgiverne, der i udgangspunktet står klart stærkest, hvilket kan tilskynde dem til at formulere dristige/kontroversielle krav, stå fast på krav og evt. også gå i konflikt for dem. Disse forhold øger sandsynligheden for en gentagelse af forløbet fra OK 2013 i en eller anden variant.

Men der er også en række forhold, der taler imod: For det første, at der indtil videre ikke er klare tegn på, at andre områder vil blive prioriteret lige så højt som undervisningsområderne blev det ved OK 2013. For det andet, at der er en pris, der skal betales for lockout og regeringsindgreb. Noget af den pris, KL betaler, er en lærerforening, der ikke ønsker at samarbejde og hjælpe med reformimplementering. Spørgsmålet er, hvor mange faglige organisationer, de offentlige arbejdsgivere ønsker at skabe sådanne relationer til. For det tredje vil en gentagelse af en konflikt, der ender med et politisk indgreb, betyde, at kritikken af ikke at handle i overensstemmelse med den danske model vil vende tilbage og sandsynligvis gøre det med større styrke end ved OK 2013. Og for det fjerde skal der være Folketingsvalg senest i efteråret 2015. Valget kan komme til at ligge få måneder efter afslutningen på OK 2015, hvilket kan have en 'disciplinerende' effekt på arbejdsgiversiden.

Det andet spørgsmål, der tages op i notatet, drejer sig om hensigtsmæssigheden af opdelingen af eksisterende alliancer og organisationsformer på lønmodtagersiden samt disse fællesskabers forpligtelser og muligheden for fremtidige alternative forhandlingsfællesskaber og medlemsorganisationer. Notatet beskriver i den forbindelse fem perspektiver:

- Lønmodtagerkoordinering på tværs af forhandlingsfællesskaber

- ændringer i forhandlingsfællesskabernes strukturer
- ændringer i forhandlingsaftaler inden for de eksisterende fællesskaber
- nye større organisationer i stedet for forhandlingsfællesskaber
- politiske håndslag

Disse perspektiver kan måske indebære en række fordele i form af bl.a. en mere samlet front mod de offentlige arbejdsgivere, en større grad af samling af fag og arbejdsfællesskaber under samme paraply og en frigørelse fra 'hovedorganisations-tvangsfællesskaber'. Men med undtagelse af koordineringen på tværs af hovedområder og politiske håndslag er perspektiverne ikke særlig realistiske, og slet ikke på kort sigt.

Det er dog heller ikke sikkert, at større omstruktureringer er nødvendige for at stå stærkere ved OK 2015, end man gjorde under OK 2013. Det handler lige så meget om at blive enige om modsvar til arbejdsgiverne, som det handler om at ændre i de organisatoriske strukturer. De politiske håndslag er en del af dette.

De to forskningsnotater om OK 2013 kan downloades på FAOS' hjemmeside.

GL-analysen: www.faos.dk/nyheder/naar-man-gaar-foran/

BUPL-analysen: www.faos.dk/nyheder/arbejdsgivernes-politik-og-adfaerdløenmodtagernes-allicancer-og-organisationsformer/

FAOS

22.01.14